

VOLEBNÍ PROGRAM KANDIDÁTA NA DĚKANA

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.

CO MÁ NABÍZET A CO MÁ CHTÍT DĚKAN FAKULTY PRÁVNICKÉ ZČU NASTUPUJÍCÍ DO FUNKCE V ROCE 2012

1. Obecné směřování fakulty

Za normálních podmínek by měl nastupující děkan naší fakultě nabídnout originální vizi jejího rozvoje. Pokud možno nejednu její fundamentální změnu, která by ji napříště jasně odlišovala od ostatních fakult a která by tak byla zárukou toho, že fakulta bude vychovávat absolventa s osobitými schopnostmi a dovednostmi, odlišujícími jej od absolventů, kteří právnické vzdělání získávají jinde. Jakkoli je to cíl nelehký, je to cíl nepochybně žádoucí.

Velmi často jsem se jím v myšlenkách zabýval. Přitom se mi chce věřit, že podobné myšlenky má celá řada našich pedagogů.

Naše fakulta se však v normálních podmínkách nenachází. Je fakultou, která utrhla nebývale bolestnou ránu, a co je snad ještě horší, ačkoli se s drtivou většinou vzniklých problémů důsledně vypořádala, stále existuje mnoho těch, kteří se pod vlivem svých osobních ambicí a možná i ještě z horších pohnutek zarputile snaží její kritickou situaci zachovávat a nezřídka ji i prohlubovat.

Právě to představuje důvod, proč nový děkan musí v dnešní době naší fakultě nabídnout něco jiného. To, co naše fakulta v současnosti potřebuje, je nezpochybnitelná stabilizace. Proto například vítám návrat ke klasickému rozdělení kateder, proto budu v současnosti považovat za správné vše, co bude u naší fakulty podporovat standardní rysy českých právnických fakult, majících mnohaletou tradici, na kterou lze přes všechna politováníhodná negativa (zejména druhé poloviny minulého století) bez uzardění, ba často s hrdostí navazovat. O nových reformních, třeba i revolučních konceptech tedy uvažujme, diskutujme o nich, postupně je i připravujme, ale nedopustíme, aby se pokusy o jejich aktuální realizaci staly podnětem pro další nepřátelskou kritiku, která by sice byla většinou zřejmě věcně neopodstatněnou, ale s největší pravděpodobností by na úkor naší fakulty sklízela další úspěchy.

Tím samozřejmě neodmítám, aby již dnes naše fakulta zahájila v rozumné míře svůj ofenzivní postup, usilujíc o to, aby její absolvent uměl v lecčems víc než jeho kolega vycházející z jiné fakulty. K tomu můžeme využít zejména nepopíratelně úctyhodný program našich povinně volitelných předmětů. Se vši rozhodností však odmítám, aby tento náš absolvent, naučiv se na základě předepsaného specifického studijního modelu něco, co jeho kolegové odjinud většinou neovládají, neuměl za stávajících podmínek to, co oni jakožto univerzálně vzdělaní právníci bez problémů zvládají. Dost na tom, co jsou naši studenti v současnosti nuceni si vyslechnout a často doslova „protrpět“, kdykoli se k naší fakultě přihlásí!

A jak celé naznačené směřování fakulty zajistit, resp. realizovat? Jsem přesvědčen, že mnohé se již podařilo. V mnohém však je nutné vyvíjet další úsilí.

2. Personální zabezpečení fakulty

Kdo si přečte pozorně zákon o vysokých školách a kdo má možnost se seznámit s naším odevzdaným akreditačním spisem, pochopí, že více méně již jediné, o co při posuzování naší fakulty dnes jde a kde tedy lze jediné očekávat nebezpečné útoky na ni, je její personální zabezpečení.

Právě tato oblast představuje na jedné straně ukázkou nepopíratelně dosaženého úspěchu; za to, jak se fakulta dokázala v krátké době obdivuhodně vypořádat s organizovaným bojkotem části svého učitelského sboru, náleží dosavadnímu vedení fakulty (včetně jejího odstoupivšího děkana), především pak kolegům Jánošíkové a Knollovi, vysoké uznání. My, kteří jsme zůstali, i ti, co byli ochotni se k nám přidat, tvoříme dohromady nepochybně sbor, který je přinejmenším srovnatelný s pedagogickými sbory ostatních fakult a za který se naši studenti nemusejí v žádném případě stydět. Cenné přitom je, že to platí nejen o odborné, ale i o morální stránce našeho kolektivu, z něhož snad provždy vymizela vzájemná nevraživost ústící v nedávné minulosti často až v diskriminaci a „vyřizování si účtů“.

Na druhé straně však personální zabezpečení fakulty představuje samozřejmě neustálý proces, jehož podcenění by mohlo vystavovat naši fakultu dalším a dalším útokům. Jakkoli tedy patřím k nejhrořivějším stoupencům toho, že pedagog má být posuzován pouze podle toho, zda je dobrý nebo špatný, a nikoli podle toho, odkud přichází, jaké má tituly a jak je stár, uvědomuji si, že je nezbytností počítat s dalším vývojem našeho pedagogického sboru.

Jeho integrální součástí přitom samozřejmě musí být zabezpečování vysoké kvalifikace členů tohoto sboru, a to nejen té věcné, ale i té „papírové“, resp. „diplomové“, která hraje při hodnocení vysokých škol, žel, většinou klíčovou roli. Zde se nabízejí dvě základní cesty. Jako primární vidím tu, která spočívá ve zvyšování kvalifikace našich současných kolegů. Jak mezi mladými, tak i mezi těmi dříve narozenými je mnoho těch, kteří jsou bezesporu způsobilí dosáhnout pro fakultu tak potřebných pedagogických titulů. Naším nejbližším úkolem v této souvislosti tedy je vytvořit jim pro to podmínky a zatím alespoň na bázi externí spolupráce jim k dosažení tohoto cíle pomáhat. Druhou cestou pak je získávání kvalifikovaných akademiků odjinud. To se zdá být v současnosti úkol v podstatě již nerealizovatelný. Jsem však přesvědčen, že jakmile se naší fakultě podaří dosáhnout opětovně akreditace, situace se i zde obrátí k lepšímu. Na podkladě těchto dvou cest se pak v budoucnu snad konečně stanou reálnými i akreditace habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem, jejichž získáním bude odstraněna poslední nerovnost naší fakulty ve vztahu k právnickým fakultám jiným.

3. Kvalita rozhodovacích procesů

Za v základu splněný považuji dále požadavek vyjadřovaný obecně pojmem transparentnost. Pryč jsou hlavní příčiny toho, co naši fakultu přivedlo do jejího krizového stavu. Základní rozhodovací procesy v oblasti přijímání studentů i ukončování jejich studia jsou tedy u nás naprosto standardní a nikdo, kdo je obeznámen se skutečným stavem věcí, nemůže tvrdit, že v tom nejsme srovnatelní s jinými právníckými fakultami. Na této úrovni proto jde jen o to udržet standard a nedopustit „zneužití moci“.

Rozhodovací procesy se ovšem nacházejí i na jiných, nižších stupních. Rovněž zde (shodou okolností opět díky obměně pedagogického sboru) vidím krok kupředu, zejména v tom, že se snad v podstatné míře daří i u běžných zkoušek a zápočtů realizovat je v duchu kolegiality, bez vyvyšování se nad studenty, o ponižování studentů (ať již z jakýchkoli příčin) nemluvě. O úplném úspěchu na tomto poli však, obávám se, zatím ještě hovořit nelze. Proto je zapotřebí v nastoupeném pozitivním trendu pokračovat, přičemž prosazovat v této souvislosti zasluhují zejména dvě

myšlenky, na které se (pro jejich jistě jen zdánlivou podružnost) někdy zapomíná. Za prvé, zkouška není cílem studia, nýbrž pouze prostředkem kontroly jeho úspěšnosti. Za druhé, ještě na nižší úrovni je rozhodování o udělování zápočtů, které s ohledem na své poslání nemohou suplovat samotné zkoušky a klást na studenty stejné nebo dokonce i vyšší nároky než zkoušky samotné.

4. Další otázky přístupu ke studentům

Právě uvedené rozhodovací procesy ovšem samozřejmě nevyčerpávají ani zdaleka vše to, co je zapotřebí mít ve vztahu ke studentům na paměti. V této souvislosti musí především platit, že studenti zde nejsou pro učitele, nýbrž že učitelé jsou zde pro studenty. Je mi jasné, že nelze generálně uložit pedagogickému sboru, aby učil toliko pro lásku ke studentům (jakkoliv se takový přístup vyplácí, neboť reakce na něj umí být tou nejpůsobivější odměnou pro učitele). Je však třeba trvat na tom, že výuka koneckonců není než služba studentům. To konkrétně znamená, že všude tam, kde to jen trochu jde a nepříčí se to našim povinnostem, je zapotřebí vycházet studentům všestranně vstříc. Za tím vším se samozřejmě skrývá mimořádně rozsáhlý komplex složitých otázek.

Pouze namátkou tedy nechť je na tomto místě připomenuto zejména to, že student má dostávat informace včas, že se tyto informace nemají následně „za pochodu“ měnit, že výuka může odpadnout jen v naprosto výjimečných případech a zpravidla za náhradu, přičemž o tom všem musí být student co nejdříve zpraven, že vstřícnost zasluhuje student i ze strany administrativního aparátu fakulty atd. Nepopírám, že ve značném rozsahu jsou tyto požadavky plněny, vše na tomto poli však rozhodně v pořádku zatím ještě není. Druhou stránkou přístupu ke studentům pak je, co by se od nich mělo požadovat. To je problematika možná ještě složitější a samozřejmě se jí zde nelze podrobně zabývat. Alespoň velmi obecně tedy může být charakterizována tak, že se stále relativně velmi málo daří studenty „vtahovat“ do dění na fakultě. Při hledání nápravy tohoto nedostatku přitom stojí za vyzdvižení přinejmenším dva směry. Předně zasluhuje zejména zvýšit atraktivitu nejen samotné výuky, ale například i studentské vědecké činnosti, odstraňovat podle možností to, že se dnes studentů prakticky vůbec nevyužívá jako pomocných vědeckých sil, a s efektivními výsledky se zamýšlet nad tím, že se stále mimořádně podceňuje potenciál studentů jako exponentů fakulty schopných účinně šířit její dobré jméno navenek. Pokud jde o druhý z naznačených směrů, zjevně ne vždy se ukazuje jako dostatečná zpětná vazba zpřístupňující pedagogům pohled studentů. Proto jistě stojí za to nejen se studenty více diskutovat, poslouchat jejich otázky a dávat jim na ně odpovědi, ale též ještě více iniciovat hodnocení pedagogů ze strany studentů a samozřejmě si z něho též brát poučení.

5. Slovo ke vztahu pedagogické a vědecké práce

Stále častěji a s narůstající intenzitou slyšíme o tom, že pedagog, aby byl pedagogem, musí současně vyvíjet vědeckou činnost. To je teze, ke které mám výrazně ambivalentní vztah.

Je totiž na jedné straně všeobecně známo, že existují vynikající pedagogové, jejichž odborná literární produkce je mizivá, je-li vůbec jaká, a naopak pedagogická činnost mnohých znamenitých vědeckých pracovníků se u studentů nesetkává s potřebným ohlasem, aniž by to byla chyba těchto studentů. Vždy jsem se proto držel zásady, že učitel má především učit a že vědec má především vědecky pracovat. Vzhledem k tomu, že ani dnes není důvod tuto zásadu odmítat, chtěl bych, aby byla respektována.

Na druhé straně vztah pedagogické a vědecké práce je věcně nepopiratelný a z administrativního hlediska se propojování obou těchto činností stalo celostátně imperativem, jemuž se na obecné úrovni nelze dost dobře ubránit. Jeho význam vystupuje do popředí již při samém posuzování schopnosti fakulty získat a udržet si akreditaci a na tom, jak je pedagogický sbor schopen vyvíjet též vědecko-publikační činnost, stále více závisí a bude záviset i materiální zabezpečení fakulty.

Jakkoli tedy nelze podceňovat, nebo dokonce vyhazovat vynikající pedagogy, kteří se z těch či oněch důvodů nevykazují v dostatečné míře vědecko-publikační činností, nelze současně nechtít a nepodporovat to, aby podstatnou část pedagogických pracovníků tvořili ti vyučující, kteří jsou schopni se pokud možno co nejvíce věnovat současně též vědecké práci. V tom, zdá se, má fakulta poměrně stále ještě výrazné rezervy. Přitom při zjednávání nápravy by v této oblasti měli působit zejména vedoucí jednotlivých kateder.

6. Péče o externí vztahy fakulty

Vztahy naší fakulty navenek jsou v mnohém ohledu jistě standardní, i v jejich rámci však má fakulta možnost, ba úkol hledat a prosazovat zlepšení. Předně z doslechu je mi známo, že ne vždy se optimálně dařila komunikace fakulty s vedením naší univerzity. To je problém, jehož existenci nelze připouštět. Ze zákonného postavení fakulty a svým způsobem i z veřejnoprávního charakteru univerzity jasně vyplývají povinnosti komunikace a těsné spolupráce fakulty s vedením univerzity, včetně povinností řídit se v rámci relevantních norem pokyny tohoto vedení. Přitom pouze důsledné plnění těchto povinností tvoří zase zpětně reálný předpoklad pro to, aby fakulta s úspěchem vznášela své požadavky na vedení univerzity.

Ani vztah naší fakulty s právní praxí nezůstal samozřejmě opomenut. Svědectvím toho je, kromě jiného, samo složení našeho pedagogického sboru, v němž je právní praxe široce zastoupena, a to reprezentanty téměř všech hlavních právnických profesí. Přitom vysoká kvalita těchto odborníků z praxe je nezpochybnitelná. Přesto ještě výraznější uplatnění právní praxe do činnosti naší fakulty zasluhuje rozhodnou podporu. Anž si lze klást nereálné (a po mém soudu dokonce i nesprávné) úkoly, že má škola vychovávat „hotové“ absolventy zvládající požadavky právní praxe, do níž nastupují, je nesporné, že v samotném výukovém procesu je možné a správné mnohem více prosazovat, aby se studenti fakulty v průběhu studia důkladněji seznamovali s chodem jednotlivých pracovišť právní praxe a samozřejmě i s obsahem jejich činnosti. Zde by přitom hlavní roli měla sehrávat pracoviště působící v regionu naší fakulty.

Kontakty, které má naše fakulta s ostatními právními fakultami, lze označit jako rovněž obvyklé. Jejich podoba je však různá a zdaleka nikoli vždy zcela uspokojivá. Na jedné straně se setkáváme s reprezentanty fakult, jejichž přístup k naší fakultě můžeme označit za příkladný, neboť neváhají naší fakultě v jejích těžkých chvílích nezištně pomáhat. Jako pozitivní lze hodnotit též standardní styky při nejrůznějších vědeckých akcích. Na druhé straně právě v současné době je obecný postoj právnických fakult, zejména v souvislosti s pomocí naší fakultě, koneckonců značně rezervovaný. To není nic překvapivého a jsem přesvědčen, že se to po vyřešení aktuálních otázek akreditace naší fakulty výraznělepší.

Právě proto je však žádoucí počítat s prohlubováním spolupráce s těmito fakultami, a to nejen při shora zmíněném procesu zvyšování kvalifikace našich pedagogických zaměstnanců, ale též při působení našich pedagogů na těchto fakultách, zejména při posudkové činnosti, různých zkouškách apod. Zcela zvláštní kapitolu pak představují vztahy s fakultami a obdobnými pracovišti v zahraničí, kde mnohého již bylo dosaženo, avšak možnosti nejsou zcela vyčerpány. Anž mám podrobnější informace, nemohu se zejména zbavit dojmu, že fakulta zatím ne úplně využívá

komparativní výhodu, kterou má oproti jiným českým právnickým fakultám ve vztahu k fakultám u našich nejbližších západních sousedů. Zde proto zasluhuje navázat na ono pozitivní, co se v této oblasti nepochybně podařilo, a podporovat vše, co může vést k ještě širší spolupráci s přínosem jak pro studenty, tak i pro vyučující.

7. Materiální zabezpečení fakulty

Jednou z nejdůležitějších oblastí, jíž musí naše fakulta věnovat svou pozornost, je samozřejmě oblast materiálního zabezpečení. Zjednodušeně řečeno, čím lepší budeme mít materiální zabezpečení, tím lepší budeme mít podmínky pro svou činnost a koneckonců tím kvalitnější výuku budeme moci poskytovat. Možnosti zlepšování na tomto poli nejsou nijak výrazné, přesto se nabízejí. Jako pravděpodobně nejvýznamnější se ukazují čtyři.

Za prvé, jde o to, co již bylo zmíněno; přírůstek materiálních prostředků je velmi výrazně závislý na kvalifikované vědecko-publikační činnosti našeho pedagogického sboru. Přitom tato cesta nabývání prostředků bude zřejmě čím dál tím výraznější.

Za druhé, hledat a prohlubovat zasluhuje spolupráce s jinými subjekty, jimž může naše fakulta poskytovat jednak své výukové služby a jednak, což může být zejména efektivní ve vztahu k orgánům Plzeňského kraje a města Plzně, své služby expertizní. Za třetí, za prozkoumání a pokusy stojí ne zcela tradiční cesta získávání sponzorské podpory poskytované fakultě. To je cesta, na které se samozřejmě „nedá stavět“, praxe však ukazuje, že někdy je schůdná a v případě naší fakulty by mohla být perspektivní zejména na základě oslovení subjektů působících opět v jejím regionu. Nevyhnutelnými podmínkami této podpory ovšem samozřejmě musí být její legalita, naprostá transparentnost a absence jakýchkoli povinností naší fakulty, které by ji mohly stavět do problematického světla. Konečně vedle příjmové stránky nelze opomenout ani stránku výdajovou. To je něco, co čem se dobře nehovoří, co však nelze nerespektovat. Je nutné co nejdříve a co nejpřesněji identifikovat, kdo, zjednodušeně vyjádřeno, jaký prospěch fakultě přináší, a tomu adekvátně též přizpůsobit objem toho, co se mu může poskytovat. V této souvislosti samozřejmě nemůže jít o nějakou zcela exaktní „přímou úměru“, a to tím spíše nikoli, že počítat zasluhuje s některými dílčími modifikacemi na úrovni celé fakulty; v zásadě se však tento požadavek adekvátní odměny uplatňovat musí a modifikace nechť jsou chápány pouze jako výjimka. Na této cestě přitom bude zřejmě potřebné opustit dosavadní systém hodnocení práce kateder i jednotlivců a těsněji se napojit na univerzitní systém odměňování.

8. Závěr

Budu-li na základě volby akademickým senátem jmenován děkanem naší fakulty, nabízím prioritní realizaci všech shora uvedených bodů a budu chtít, aby všichni, jichž se tyto body týkají, se mnou na jejich realizaci spolupracovali. Uvědomuji si, že jde o úkoly obtížné, jsem však přesvědčen, že se nám je podaří zvládnout.

V Plzni 12. ledna 2012

doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.

CURRICULUM VITAE

Jméno, příjmení vč. titulů

Doc. JUDr. Jan PAULY, CSc.

Vzdělání:

1970 – 75 - Právnická fakulta UK

1976 - JUDr.

1980 - CSc. (Ústav státu a práva ČSAV)

2008 - docent (Národohospodářská fakulta VŠE)

Zaměstnání:

1975 – 88 - Ústav státu a práva ČSAV (vědecký aspirant, vědecký asistent a vědecký pracovník)

1988 – 91 - čs.-dánský joint venture (právník)

1991 - registrace komerční právník

1991 – 94 - Centrum kupónové privatizace (právník)

1992 – 98 - poradenské činnosti, zejm. pro FMF, MF ČR, jakož i v projektu

RMSystém

a projektu CDF

1996 - registrace advokát

1996 – 2000 - Ústav státu a práva (vědecký pracovník)

1997 – 2000 - Bankovní holding, a.s. (náměstek generálního ředitele)

1997 – dosud - pedagogická činnost na Fakultě právnické Západočeské univerzity

2000 – dosud - nepřetržitý výkon advokátní praxe

2006 – dosud - odborný asistent a docent na Národohospodářské fakultě Vysoké školy ekonomické v Praze; od roku 2010 vedoucí katedry práva

Pedagogická činnost:

Přednášky v oboru občanského práva, obchodního práva a teorie práva, vedení specializovaných seminářů k problematice cenných papírů a kapitálového trhu, školitel

při vypracovávání diplomových prací a oponent při jejich obhajobách, oponent při obhajobě rigorózních prací, školitel doktorandů ucházejících se o vědeckou hodnost Ph.D. a oponent při obhajobách disertačních prací, předseda komisí při státních souborných zkouškách.

Vědecko-výzkumná činnost:

Spoluřešitelství (řešitelství) vědecko-výzkumných projektů zejména v rámci Ústavu státu a práva ČSAV, široká spolupráce s praxí (zejm. pro státní sektor a spolupráce s podnikatelskými subjekty).

Publikační činnost:

Viz samostatný přehled.

Členství a funkce:

1978 – 1988 – soudce z lidu Obvodního soudu pro Prahu 1

1997 – 2000 – členství v orgánech četných obchodních společností (zejm. předseda

představenstva První investiční a.s., místopředseda představenstva RMSystém, a.s., místopředseda představenstva Bankovní Holding, a.s. aj.)

2004 – dosud– rozhodce Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky

a Agrární komoře České republiky

2010–dosud– člen vědecké rady Národohospodářské fakulty Vysoké školy ekonomické v Praze

2010–dosud– člen kolegia děkana Národohospodářské fakulty Vysoké školy ekonomické v Praze

2010–dosud– člen kolegia děkana Fakulty právnické Západočeské univerzity

2011–dosud– člen vědecké rady Fakulty právnické Západočeské univerzity

Zahraniční studijní pobyty a stáže:

1983 a 1984 – krátkodobé studijní pobyty na Faculté internationale de Droit Comparé (Strasbourg)

1992 – krátkodobý studijní pobyt na London School of Economics

V Plzni 12. ledna 2012

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.